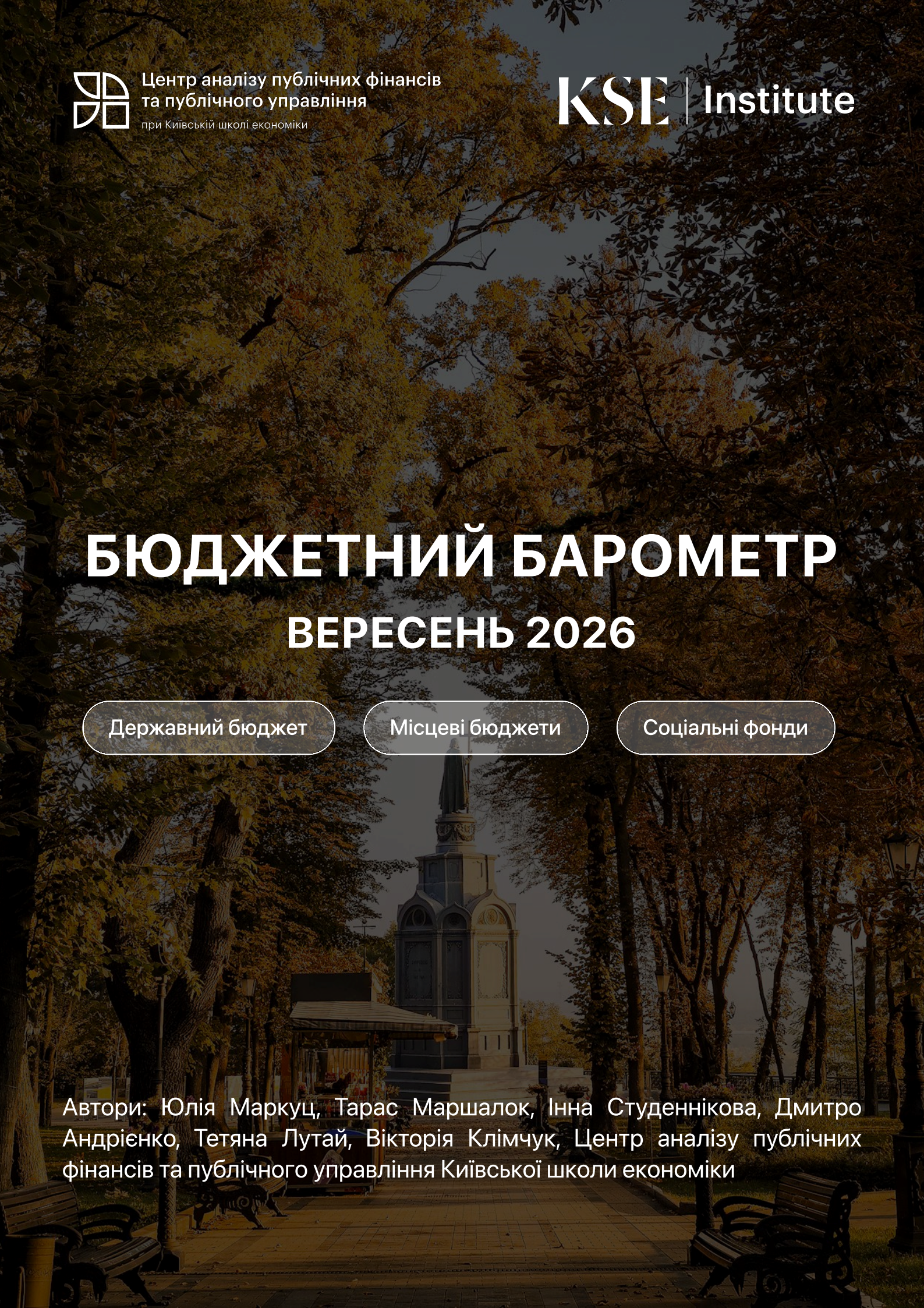

Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління
при Київській школі економіки

KSE | Institute

БЮДЖЕТНИЙ БАРОМЕТР

ВЕРЕСЕНЬ 2026

Державний бюджет | Місцеві бюджети | Соціальні фонди

Автори: Юлія Маркуц, Тарас Маршалок, Інна Студеннікова, Дмитро Андрієнко, Тетяна Лутай, Вікторія Клімчук, Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління Київської школи економіки

ЗМІСТ

ГОЛОВНЕ	2
ЩО ВИЙШЛО?	2
ЩО НЕ ВИЙШЛО?	2
ЩО ДАЛІ?	3
КЛЮЧОВІ РИЗИКИ	3
ЗАГАЛЬНЕ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	4
ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	4
ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	7
ДЕФІЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	8
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	10
СОЦІАЛЬНІ ФОНДИ	13

ЩО ВИЙШЛО?

1. **Верховна Рада розглянула низку законодавчих ініціатив щодо ПДВ, реалізація яких матиме різноспрямований вплив на бюджет.** Зокрема, парламент ухваливив закон №15463-1, який передбачає звільнення від ПДВ окремих комплектуючих та обладнання для виробництва оборонної продукції, зокрема безпілотних систем, засобів РЕБ і розвідки, зброї та боєприпасів. Такі пільги зменшуватимуть потенційні надходження ПДВ, однак водночас мають підтримати вітчизняних виробників оборонної продукції та сприяти зміцненню обороноздатності України. Також у першому читанні підтримано законопроєкт №16051-1, який разом із запропонованими змінами до Митного кодексу (№15460) передбачає скасування пільги для посилок вартістю до 150 євро з іноземних маркетплейсів. У разі остаточного ухвалення цих змін розширення бази оподаткування ПДВ може, за оцінкою Мінфіну, забезпечити близько 10 млрд грн додаткових надходжень до бюджету наступного року.

2. **Україна успішно виконала десять індикаторів, передбачених Планом України для чергового перегляду у межах Ukraine Facility.** Завдяки цьому, Рада ЄС схвалила восьмий регулярний платіж Україні. Загалом Україна вже виконала та прозвітувала про 84 із 95 (88%) запланованих кроків, термін виконання яких настав на період звітування. 2,9 млрд євро надійшли до державного бюджету на початку жовтня. Кошти Ukraine Facility спрямовуються на підтримку макрофінансової стабільності України, забезпечення ключових видатків держави, відновлення та модернізацію країни, а також реалізацію реформ на шляху до членства в Європейському Союзі.

ЩО НЕ ВИЙШЛО?

1. **У вересні доходи загального фонду державного бюджету становили 195,9 млрд грн, що на 245,9 млрд грн менше плану**[1]. Основну частину відхилення – 229,5 млрд грн, або близько 93% – пояснює різниця між плановим і фактичним зарахуванням військової допомоги ЄС у межах Ukraine Support Loan (USL), якої надійшло 3,3 млрд євро. У розписі ці кошти були передбачені як доходи загального фонду, однак фактично надійшли до спеціального фонду. Тобто для державного бюджету в цілому ці кошти не були втрачені, але через їх зарахування до іншого фонду виникло значне формальне недовиконання плану загального фонду.

2. **У вересні за більшістю ключових податків фактичні надходження були нижчими за заплановані.** Найбільше відставання від плану зафіксовано за акцизним податком (-23,7%), рентною платою (-22,7%) та імпортним ПДВ (-17,2%). Нижчими за план були також надходження від ПДФО (-6,3%) та податку на прибуток підприємств (-4,4%). Одним із ключових чинників недовиконання плану залишався вплив російських атак на виробничу, енергетичну та логістичну інфраструктуру, що обмежувало економічну активність підприємств і негативно позначалося на податкових надходженнях. Водночас чисті надходження внутрішнього ПДВ перевищили план на 7,9%, однак це було зумовлено скороченням обсягів бюджетного відшкодування, а не збільшенням валових надходжень від податку.

3. **План видатків у вересні недовиконано на 11,7% – фактичні видатки загального фонду держбюджету становили лише 300 млрд грн при середньорічному показнику в 371,5 млрд грн за січень-серпень.** При цьому Мінфін збільшив планові показники розпису видатків на 30 млрд грн або на 9,7%. Якби планові показники залишились без змін, недовиконання плану становило би 3,1%.

[1] Усі планові показники в бюджетному барометрі враховано згідно з розписом Держбюджету-2026 станом на 30 вересня 2026 року.

ЩО ДАЛІ?

1. У найближчі місяці Уряд і Верховна Рада мають ухвалити низку податкових змін, передбачених зобов'язаннями перед ЄС та МВФ і пов'язаних із залученням міжнародного фінансування. Серед них – удосконалення адміністрування ПДВ (законопроект №16037), зміни до правил трансфертного ціноутворення (законопроект №16035), а також згаданий вище законопроєкт №16051-1, про скасування пільги з ПДВ для посилок вартістю до 150 євро. Крім того, до кінця року очікуються зміни в адмініструванні ПДВ та заходи для зменшення зловживань спрощеною системою оподаткування. Ухвалення цих рішень є умовою виконання міжнародних зобов'язань України та своєчасного надходження зовнішньої фінансової підтримки.

2. 9 вересня Кабінет Міністрів України затвердив Середньострокову стратегію управління державним боргом на 2027-2029 роки. Оновлена Стратегія продовжує попередню стратегію на 2026-2028 роки та розвиває закладені в ній підходи. Стратегія визначає чотири основні цілі управління державним боргом, які повністю дублюють минулорічні: залучення довгострокового пільгового фінансування та максимізація частки грантів в офіційній підтримці; сприяння розвитку внутрішнього ринку капіталу та посилення його ролі у фінансуванні держави й відновленні економіки; оптимізація структури державного боргу з урахуванням вартості запозичень та ключових боргових ризиків; підтримка ефективної комунікації з інвесторами для прозорості та передбачуваності боргової політики.

КЛЮЧОВІ РИЗИКИ

1. **Посилення атак росії на енергетичну, виробничу та транспортно-логістичну інфраструктуру створює ризик недовиконання доходів бюджету через подальше обмеження економічної активності.** Руйнування виробничих потужностей, перебої в енергопостачанні та логістиці, блокування портів і тривалі повітряні тривоги скорочують виробництво, експорт і внутрішню торгівлю. Збереження такого тиску, особливо в умовах наближення зими та зростання навантаження на енергосистему, може призвести до подальшого звуження податкової бази для основних податків та недовиконання планових доходів бюджету (*високий ризик*).

2. **Ризик секвестру державного бюджету через недостатність фінансового ресурсу залишається актуальним, насамперед для фінансування сектору оборони.** За оновленим розписом Мінфіну, у жовтні плановий обсяг видатків на 30% нижчий за середньомісячний рівень у січні–серпні. Найбільше скорочення припадає на Міноборони: у жовтні плановий обсяг його видатків на 68,5% нижчий, а в листопаді – на 73,4% нижчий за середньомісячний рівень січня–серпня. Це підвищує ризик недофінансування грошового забезпечення військовослужбовців, закупівель озброєння та військової техніки й інших критично важливих оборонних потреб. Якщо необхідний обсяг зовнішнього фінансування не буде залучений своєчасно, а внутрішнього ресурсу буде недостатньо, уряду доведеться посилювати перерозподіл видатків, а також скорочувати або відтерміновувати фінансування менш пріоритетних програм. За такого сценарію ймовірність секвестру бюджету наприкінці року суттєво зростає *(високий ризик)*.

3. **Для соціальної сфери основним ризиком є неритмічне фінансування окремих програм, які не належать до першочергових видатків.** У вересні уряд запровадив механізм пріоритизації бюджетних видатків, який передбачає тимчасове обмеження фінансування менш пріоритетних видатків у разі недостатності коштів. Пенсії,

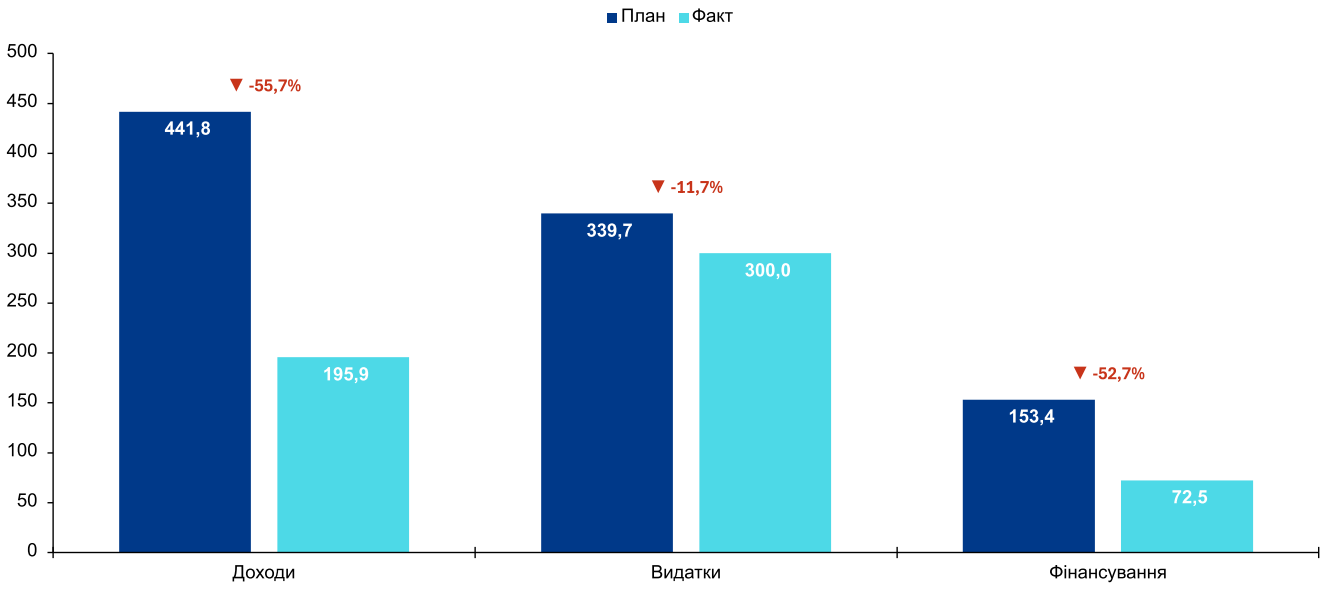
соціальні виплати та допомоги віднесено до першочергових видатків, що знижує безпосередній ризик їх припинення. Водночас обмеженість бюджетного ресурсу та неритмічне надходження міжнародної фінансової допомоги можуть призводити до перерозподілу коштів і відтермінування фінансування окремих видатків, які не належать до визначених урядом першочергових напрямів (високий ризик).

ЗАГАЛЬНЕ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

У вересні 2026 року до загального фонду державного бюджету надійшло 195,9 млрд грн, що у 2,3 рази менше, ніж було заплановано. Видатки виконано на рівні 300 млрд грн, що на 39,7 млрд грн або на 11,7% менше від запланованого. Обсяг залучених коштів, спрямованих на фінансування дефіциту державного бюджету, становив **72,5 млрд грн** (у 2,1 раза менше від плану).

РИСУНОК 1.

Виконання загального фонду державного бюджету у вересні 2026 року, млрд грн

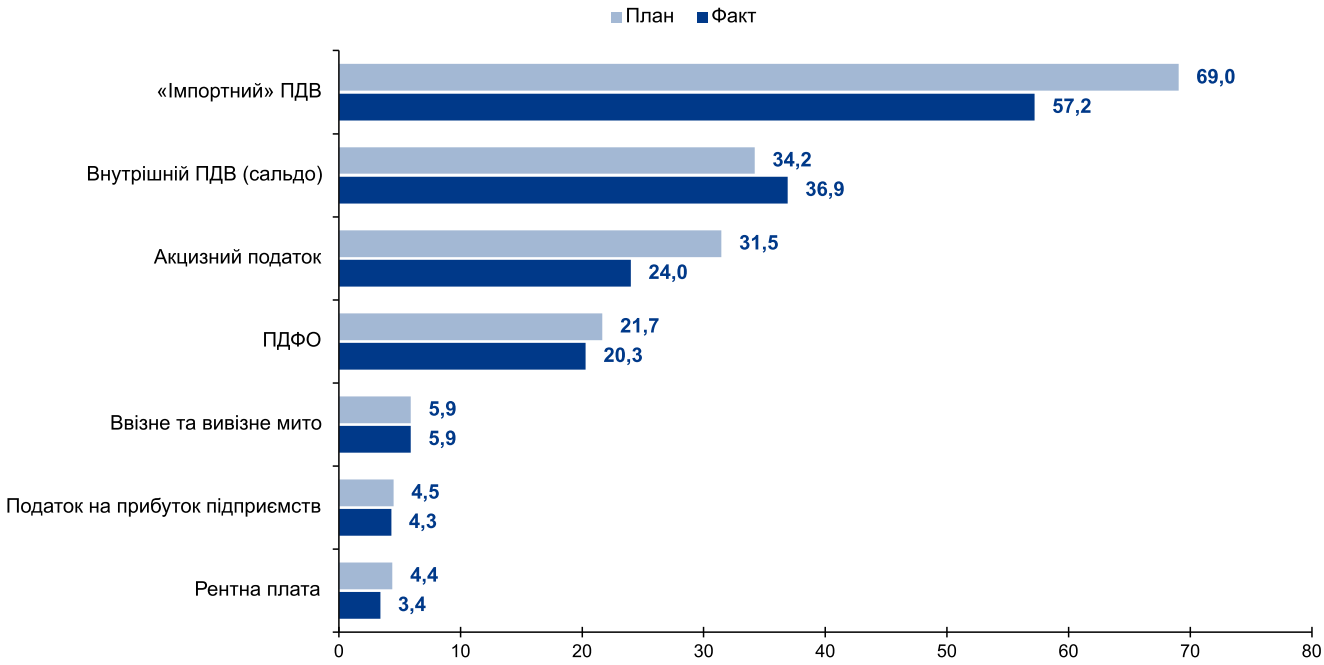
Джерело: Міністерство фінансів України

ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

1. **Доходи загального фонду державного бюджету у вересні становили 195,9 млрд грн, що на 245,9 млрд грн, або у 2,3 раза менше, ніж передбачено в розписі.** Основна причина значного недовиконання доходів загального фонду – зарахування військової допомоги ЄС у межах Ukraine Support Loan (USL) обсягом 229,5 млрд грн до спеціального фонду, хоча в розписі ці кошти були заплановані в загальному фонді. Це пояснює близько 93% відхилення доходів загального фонду від плану, а іншим фактором стало недовиконання плану податкових надходжень за більшістю ключових податків і зборів. В цілому надходження до спеціального фонду у вересні становили 322,5 млрд грн.

РИСУНОК 2.

Надходження за основними податками до загального фонду державного бюджету у вересні 2026 року, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

2. **У вересні надходження від податку на прибуток підприємств до загального фонду держбюджету становили 4,3 млрд грн що на 0,2 млрд грн або 4,4% менше, ніж очікувалося.** Надходження цього податку у вересні відображають результати діяльності бізнесу за серпень. Хоча податок на прибуток підприємств сплачується щоквартально, обсяги авансових платежів, здійснених протягом вересня, свідчать про погіршення бізнес-клімату в Україні внаслідок систематичних атак росії на бізнес-інфраструктуру, що негативно позначилося на фінансових результатах підприємств. Наприклад у червні (останньому місяці другого кварталу) до загального фонду держбюджету надійшло 5,6 млрд грн, у проміжному липні – 6,8 млрд грн. Тому, імовірно, у період декларування та сплати податку на прибуток за третій квартал фактичний обсяг надходжень за цей період буде нижчим, ніж очікується.

3. **Надходження від ПДФО до загального фонду держбюджету становили 20,3 млрд грн (-6,3% або 1,4 млрд грн до плану).** Недовиконання, ймовірно, пов'язане зі слабшим за очікування зростанням заробітних плат: після зростання на початку року середня зарплата у травні-вересні фактично стабілізувалася на рівні близько 30 тис. грн. Що є наслідком погіршення умов для бізнесу через посилення російських атак на виробничу та енергетичну інфраструктуру, що стримує зайнятість і фонд оплати праці та, відповідно, базу оподаткування ПДФО. Прикладами такого впливу є, наприклад, зупинка діяльності ArcelorMittal та скорочення персоналу у Fozzy Group.

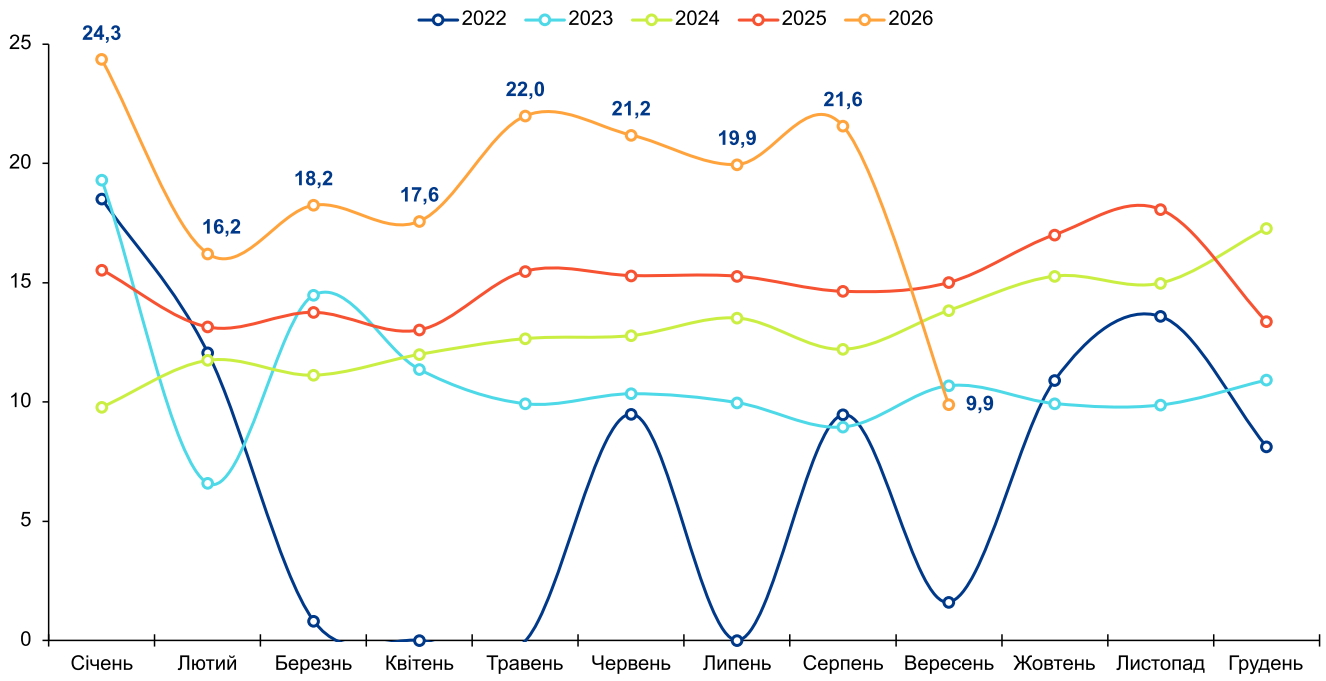
4. **Чисті надходження внутрішнього ПДВ у вересні становили 36,9 млрд грн, що на 7,9% або 2,7 млрд грн більше, ніж було заплановано.** Перевиконання плану відбулося через суттєве скорочення бюджетного відшкодування ПДВ до 9,9 млрд грн – на 11,7 млрд грн порівняно із серпнем та на 5,1 млрд грн порівняно з вереснем минулого року, тоді як валові надходження зменшилися до 46,8 млрд грн, або на 2,3 млрд грн порівняно з серпнем. За словами міністра фінансів, у вересні бізнесу призупинили відшкодування на суму близько 18 млрд грн. Скорочення валових надходжень може свідчити про звуження податкової бази через стриманий внутрішній попит і скорочення пропозиції товарів, зокрема внаслідок російських атак на виробничу,

складську та логістичну інфраструктуру. Основною причиною різкого скорочення обсягів відшкодування ПДВ є проблеми з ліквідністю державного бюджету. Крім цього на відшкодування ПДВ вплинуло зменшення експорту, який у серпні порівняно з липнем скоротився на 0,6 млрд дол. США до 2,5 млрд дол. США. При цьому аграрний експорт становив 1,3 млрд дол. США, що на 0,3 млрд дол. США менше порівняно з минулим роком. Менший експорт знижує обсяги ПДВ, заявлені до відшкодування. На початок вересня залишки заявленого, але не відшкодованого ПДВ становили 34,3 млрд грн, що на 0,8 млрд грн менше, ніж місяцем раніше. Номінальні надходження частково підтримувала інфляція, яка у серпні прискорилася до 8,1% р/р із 7,7% у липні, однак залишалася нижчою за очікувані 10,4%.

5. **Надходження імпортного ПДВ у вересні становили 57,2 млрд грн, що на 17,2% або 11,8 млрд грн** менше, ніж було заплановано. Як і в попередні кілька місяців, таке недовиконання зумовлене скороченням частки оподатковуваного імпорту, який у вересні був на 4% меншим ніж у серпні і становив 6 млрд дол. США.

РИСУНОК 3.

Бюджетне відшкодування ПДВ, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

6. **Надходження від акцизу до загального фонду становили 24 млрд грн (-23,7% або 7,5 млрд грн до плану).** Нижчі, ніж очікувалося, надходження у вересні пояснюються, з одного боку, скороченням загального імпорту підакцизних товарів, зокрема пального, зумовленим російською блокадою морських логістичних шляхів, а з іншого – ймовірною зміною його оподатковуваної структури. Зокрема, як і в попередні місяці, частина імпортованого дизельного пального постачалася для потреб Міністерства оборони, а з вересня 2022 року такі операції за визначених умов оподатковуються акцизом за нульовою ставкою. Іншою причиною менших за очікувані надходжень акцизу залишається значний рівень нелегального обігу підакцизних товарів, зокрема тютюнових виробів, який за результатами останнього, вересневого, моніторингу ринку тютюну становив 21,6%, що на 1,8% більше, ніж станом на червень 2026 року. Такий показник є найвищим за останні два роки. Найпоширенішим порушенням залишається використання підроблених акцизних марок: на продукцію локальних виробників із такими марками припадало 37% конфіскованих тютюнових виробів.

7. **Сплачені суми ввізного та вивізного мита у вересні становили 5,9 млрд грн, що лише на 0,2%** нижче за план. Надходження від мита охоплюють значно вужчу базу імпорту, ніж імпортний ПДВ, оскільки значна частина товарів ввозиться за нульовими ставками мита, зокрема в межах угод про вільну торгівлю.

8. **У вересні до загального фонду державного бюджету від рентної плати за користування надрами надійшло 3,4 млрд грн, що на 1 млрд грн менше, ніж було заплановано.** Основною причиною недовиконання залишаються воєнні чинники. Систематичні атаки росії на видобувну, портову та логістичну інфраструктуру обмежують виробництво й експорт, тоді як частина видобувних потужностей залишається на тимчасово окупованих територіях, що стримує надходження ренти, а подальші атаки росії посилюють ризики для виконання плану й у наступні періоди.

9. **У вересні до загального фонду державного бюджету надійшов грант на загальну суму 34,5 млрд грн або 744,0 млн дол. США.** Кошти надійшли в рамках реалізації грантової угоди між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку в межах Восьмого додаткового фінансування Проекту «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE in Ukraine).

ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

1. **У вересні обсяг касових видатків загального фонду державного бюджету становив 300 млрд грн, що на 11,7% менше за план (339,7 млрд грн).** При цьому Мінфін вчергове вніс зміни до розпису видатків, збільшивши вересневі планові показники на 30 млрд грн порівняно з попереднім розписом.

2. **Нестача фінансового ресурсу залишається ключовою проблемою видатків державного бюджету.** Продовжуючи тенденцію попереднього розпису, показники планових видатків загального фонду у IV кварталі року все ще залишаються значно нижчими за середньорічні. Так у жовтні планується профінансувати видатки на суму 270,4 млрд грн, а в листопаді 275,3 млрд грн, при цьому середньорічний фактичний показник в період січня-серпня становив 371,5 млрд грн. У грудні плановий показник становить 474,8 млрд грн, але важливо пам'ятати, що грудень історично є рекордним місяцем року в плані виконання видатків (для порівняння, в грудні 2025 року було профінансовано видатків загального фонду на рівні 649,9 млрд грн, або 15,5% від загального річного обсягу), і тому зазначений плановий показник є значно нижчим, ніж мав би бути.

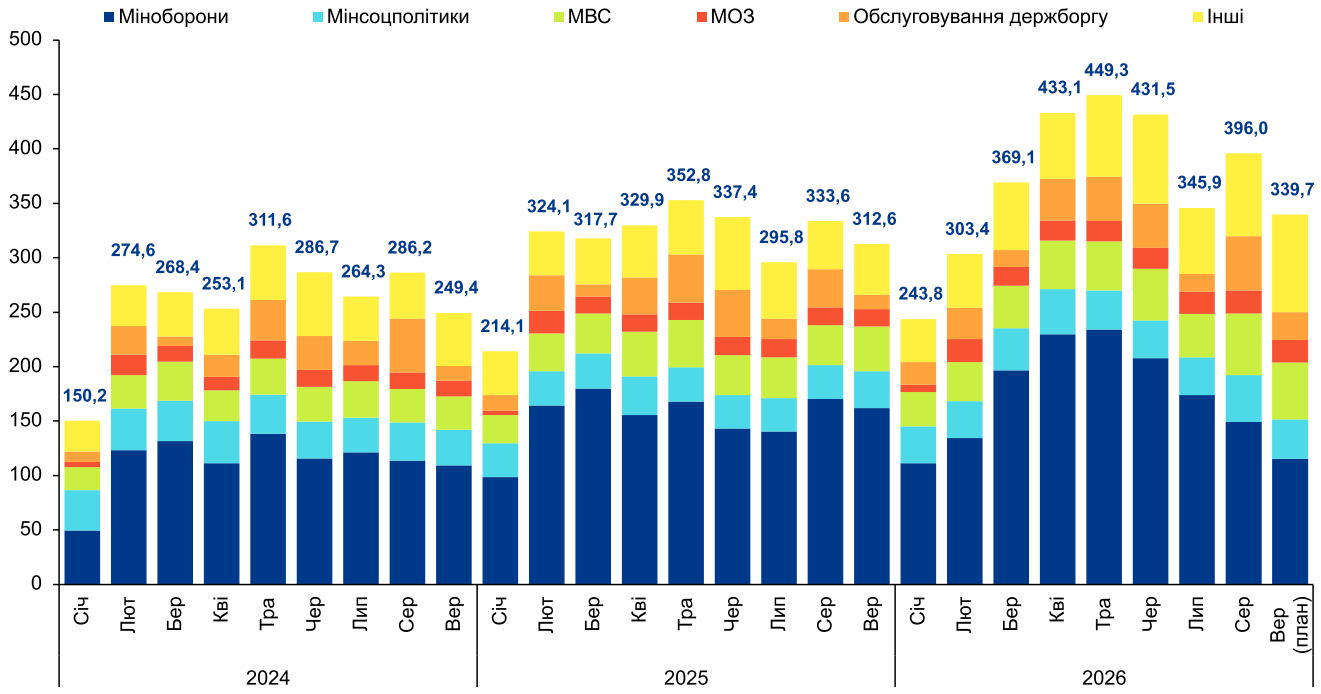
3. **Одним із наслідків обмеженості фінансового ресурсу стало призупинення фінансування переважної частини капітальних видатків.** Наприкінці вересня уряд ухвалив рішення про пріоритизацію бюджетних витрат на тлі відставання зовнішньої фінансової допомоги від запланованих обсягів. Із жовтня тимчасово обмежуватиметься відкриття асигнувань, якщо прогнозованих коштів не вистачатиме на заплановані платежі. Насамперед фінансуватимуться потреби оборони, обслуговування державного боргу, виплата пенсій, заробітних плат і соціальної допомоги. На паузі будуть непершочергові видатки, зокрема на нове будівництво, реконструкцію, капітальні ремонти та об'єкти благоустрою.

4. **Згідно з плановими показниками, пріоритетом у вересні залишалося фінансування сектору оборони та безпеки** (поки що відсутня інформація про виконання плану в серпні за розпорядниками бюджетних коштів): видатки Міністерства оборони планували в обсязі 115,1 млрд грн, Міністерства внутрішніх справ – 52,5 млрд грн. Серед цивільних відомств найбільший обсяг фінансування передбачався для Міністерства соціальної політики – 36,3 млрд грн, із яких 21,5 млрд грн мали

спрямувати на виплату пенсій і доплат до них. Міністерству охорони здоров'я планували виділити 20,5 млрд грн, зокрема 16,5 млрд грн – на реалізацію програми державних медичних гарантій. 25,5 млрд грн передбачалося спрямувати на обслуговування державного боргу.

РИСУНОК 4.

Фактичний розподіл видатків загального фонду держбюджету, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

ДЕФІЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

1. У вересні планувався профіцит загального фонду державного бюджету в розмірі **102,6 млрд грн**. Фактичну суму дефіциту загального фонду держбюджету Міністерство фінансів у оперативній інформації не оприлюднило. За нашими приблизними оцінками (припускаємо, що у вересні були надані та повернуті всі передбачені планом суми кредитів із загального фонду державного бюджету, а це майже **561 млн грн** повернутих та **62 млн грн** наданих кредитів), державний бюджет у вересні за загальним фондом виконано з дефіцитом **103,6 млрд грн**.

2. Обсяг сукупних (зовнішніх і внутрішніх) запозичень до державного бюджету у вересні становив **72,5 млрд грн (1,6 млрд дол. США)**. Загалом державні запозичення за січень-вересень 2026 року склали 717,2 млрд грн (58,3% від запланованих на цей період).

3. Із зовнішніх джерел у вересні 2026 року надійшло **42,4 млрд грн (0,9 млрд дол. США)**. Це включає **37,4 млрд грн (0,84 млрд дол. США)** позики МБРР в рамках проєкту «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE), **2,7 млрд грн (60 млн дол. США)** позики МБРР Програми «Підвищення доступності та стійкості освіти в умовах кризи в Україні» (LEARN), а також **2,3 млрд грн (51,5 млн дол. США)** позики МБРР в рамках додаткового фінансування до Програми «Трансформація охорони здоров'я шляхом реформи та інвестицій» (THRIVE) (Таблиця 3).

4. Обсяг внутрішніх запозичень у вересні становив **30,1 млрд грн (0,7 млрд дол. США)**. Мінфін у вересні провів 11 аукціонів із розміщення ОВДП та аукціон з обміну і за їхніми результатами залучив до державного бюджету 30,3 млрд грн[2]. В тому числі через розміщення ОВДП до бюджету залучено 18,8 млрд грн.

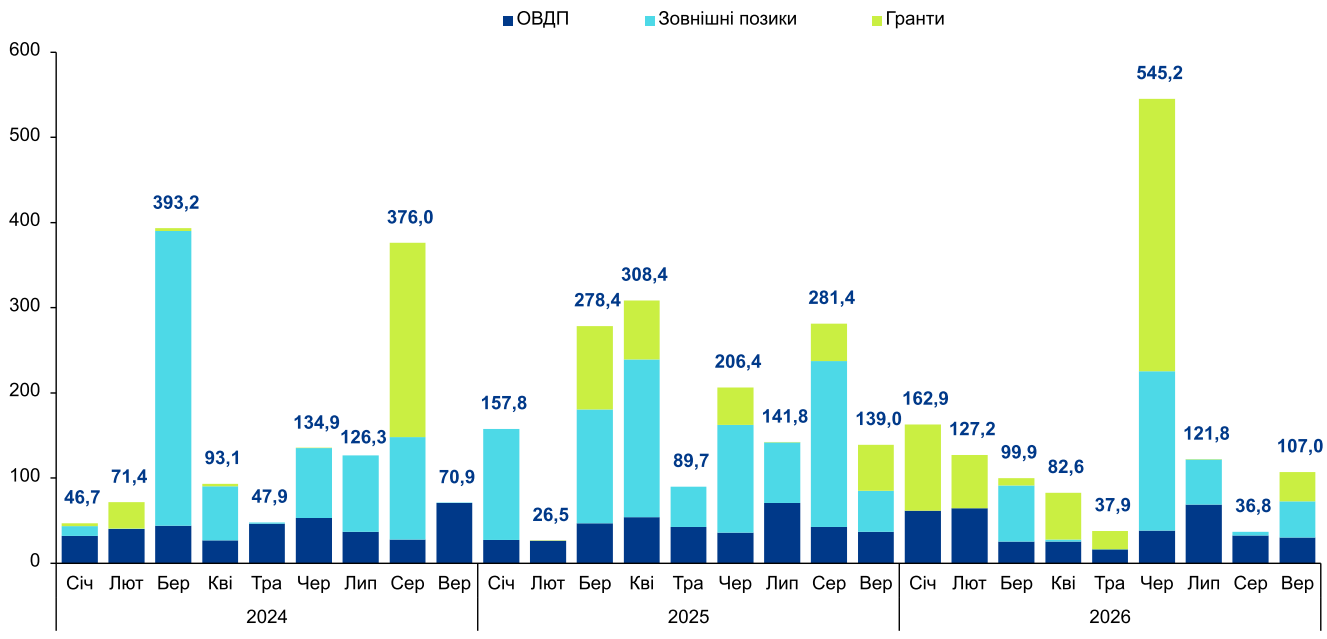
5. 23 вересня Мінфін провів черговий аукціон з обміну ОВДП. Облігації з терміном погашення 28.10.2026 замінили на нові довгострокові облігації, які будуть в обігу до 28.02.2029 року. Сума обміну становила 11,5 млрд грн. Середньозважений рівень дохідності розміщених облігацій – 12,17%. Від початку 2026 року Мінфін провів дев'ять аукціонів з обміну ОВДП на загальну суму 106,3 млрд грн. Це дало змогу пом'якшити короткострокове навантаження на бюджет завдяки перенесенню значної частини витрат на майбутні періоди, коли економічні та безпекові умови в країні потенційно будуть більш стабільними.

6. Середньозважена дохідність гривневих ОВДП у вересні знизилась до **13,17%**. ОВДП в іноземній валюті не залучались. Загалом на кінець вересня 2026 року в обігу перебувають державні облігації на суму майже **2 трлн грн**.

7. Банки залишаються найбільшими власниками ОВДП в Україні. Станом на кінець вересня 2026 року сума ОВДП в обігу, якими володіють банки, виросла на **30,3 млрд грн** порівняно з вереснем 2025 року до **923,3 млрд грн**, що становить **46,2%** від усієї суми облігацій (на кінець вересня 2025 року відповідна частка становила 47,5%). На другому місці – НБУ, якому належать **32,8%** ОВДП в обігу на загальну суму **655,8 млрд грн**, із яких **400 млрд грн** – це військові облігації, куплені НБУ напряму в уряду в 2022 році. Станом на кінець вересня частка ОВДП у власності НБУ скоротилася на **2,9 в.п.** порівняно з відповідним періодом 2025 року.

РИСУНОК 5.

Фінансування загального фонду державного бюджету, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

8. Роль юридичних та фізичних осіб у формуванні попиту на державні боргові інструменти продовжує зростати. Станом на кінець вересня 2026 року портфель ОВДП у власності фізичних осіб становив **167,8 млрд грн** – черговий рекордний рівень

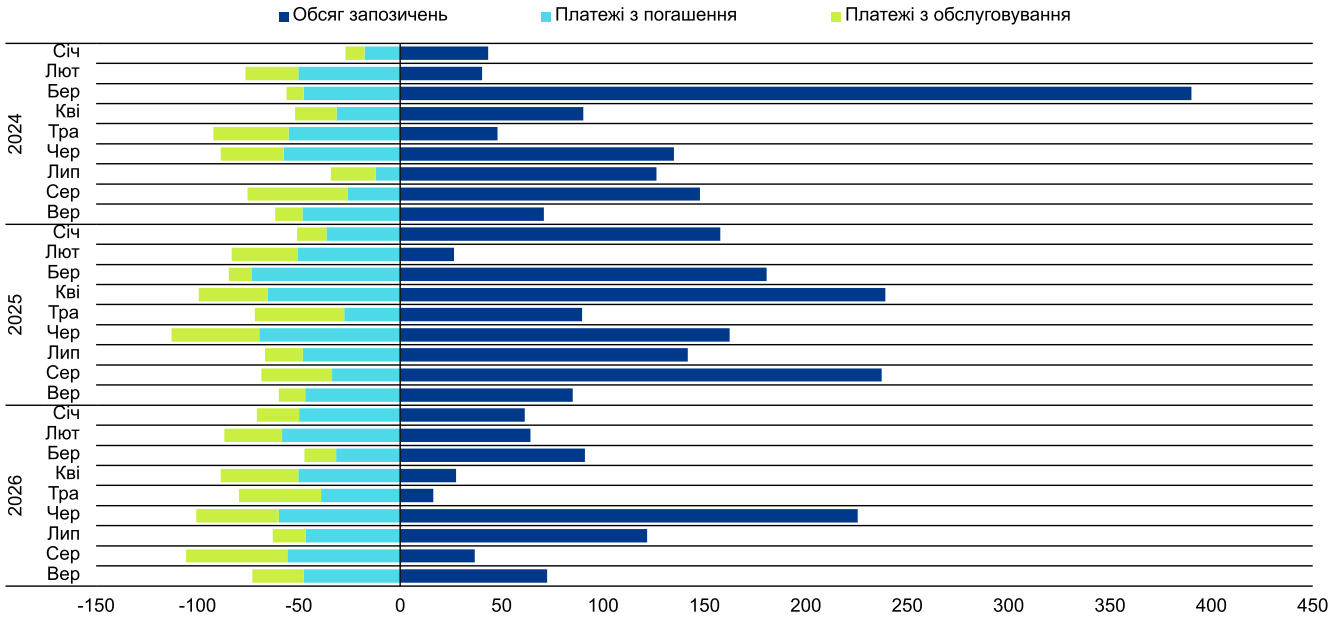
[2] Через особливості обліку державного боргу, визначені наказом Мінфіну №42 від 28.01.2004, сума коштів спрямованих на фінансування державного бюджету була меншою від залученої.

внутрішнього ринку державних облігацій. Це на **63,7%** більше, ніж рік тому. Станом на кінець вересня 2026 року обсяг вкладень юридичних осіб в ОВДП виріс на **20,8% р/р** до **208,4 млрд грн**. За останній рік частка ОВДП у власності фізичних осіб виросла на **2,9 в.п.** до **8,4%** усіх ОВДП в обігу, юридичних - на **1,2 в.п.** до **10,4%** усіх ОВДП в обігу.

9. Всього у вересні на погашення та обслуговування державного боргу витрачено **72,8 млрд грн**, із яких майже 78% (56,8 млрд грн) припадали на внутрішній борг. В цілому на погашення і обслуговування державного боргу витрачено на **335 млн грн** більше, ніж залучено позик.

РИСУНОК 6.

Обсяг запозичень, погашення та обслуговування державного боргу України, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ[3]

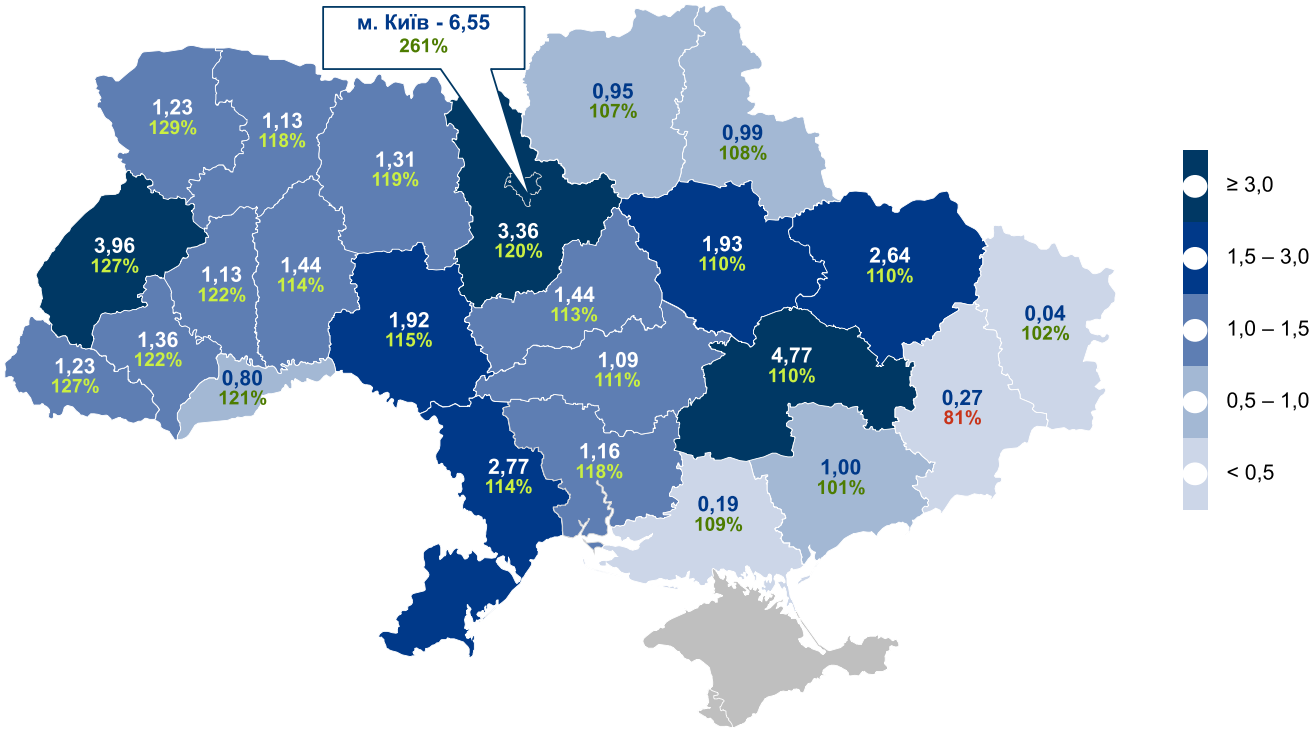
1. **За вересень 2026 року порівняно з вереснем 2025 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) виросли на 25,6%, що в 2,6 раза перевищує індекс інфляції – 10,0%** (вересень 2026 до вересня 2025). На 1 жовтня надходження становили 44,7 млрд грн. Темпи приросту доходів (без трансфертів) місцевих бюджетів (громад, районів та областей) у трьох областях перевищували середній показник по Україні. В м. Києві ці темпи були вищими в 2,6 раза через ефект статистичної бази: у вересні 2025 року з бюджету м.Києва було здійснено трансферт у сумі 8 млрд грн до державного бюджету (як частини податку на прибуток підприємств, сплаченого до бюджету міста державними банками).

2. **ПДФО традиційно становить найбільшу частку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів** (без трансфертів) **– 69,1%.** Обсяг надходжень цього податку за вересень 2026 року становив 30,9 млрд грн (+20,1% р/р). Передусім це пов'язано зі зростанням середньої заробітної плати: згідно з даними work.ua, середня зарплата з вересня 2025 року по вересень 2026 року виросла на 18,4% (з 25 500 грн до 30 200 грн).

[3] Розділ підготовлено в межах єдиного аналізу тенденцій місцевих бюджетів, який викладено у продуктах KSE Institute «Бюджетний барометр» та «Моніторинг громад».

РИСУНОК 7.

Надходження до загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) у вересні 2026 (млрд грн) і темп їхнього зростання рік до року, %

Джерело: *Міністерство фінансів України, OpenBudget*

3. **У вересні другим за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є надходження плати за землю (9,8% доходів) в обсязі 4,4 млрд грн (+8,2% р/р).** Зростання відбулося за рахунок підвищення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земельної ділянки. За інформацією ДПС, цей коефіцієнт у 2026 році (за 2025 рік) становить 1,08. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації є базою оподаткування земельним податком та нарахування орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності і використовується для розрахунку плати за землю.

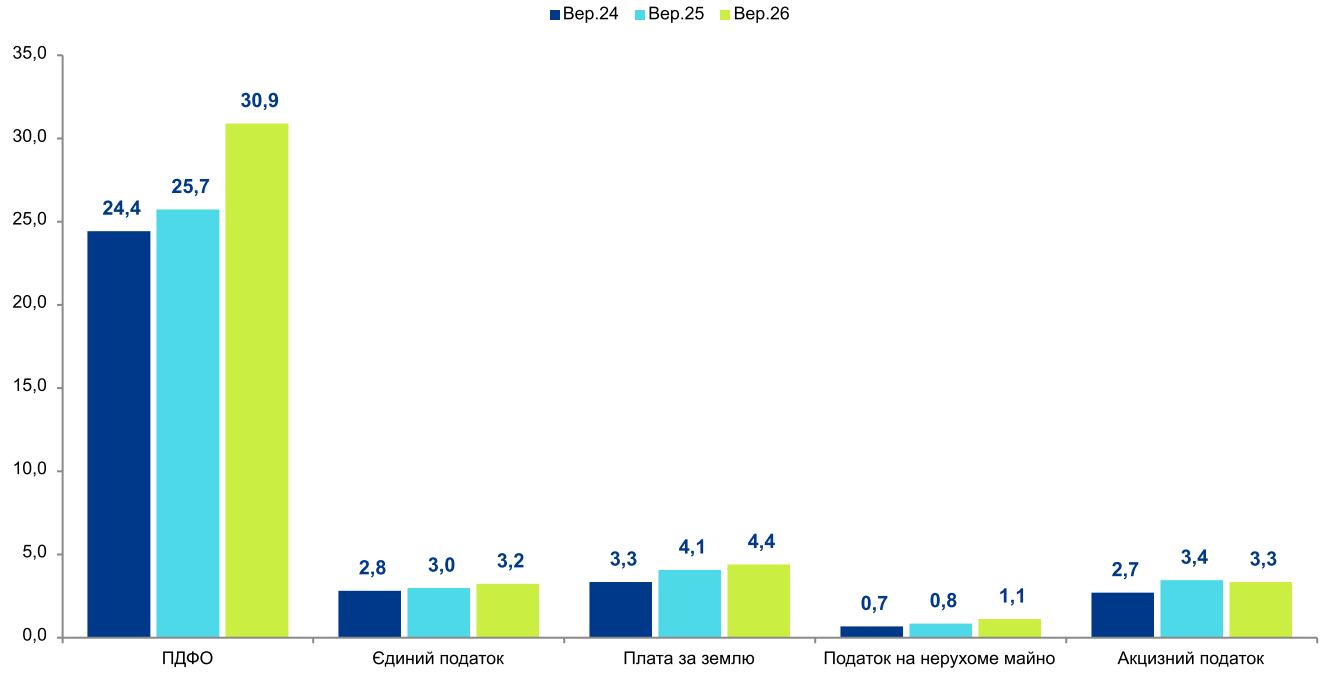
4. **Третім за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є надходження акцизного податку (7,4%) в обсязі 3,3 млрд грн (-2,8% р/р).** За 9 місяців цього податку надійшло на **16,9%** більше, ніж за аналогічний період минулого року. Надходження виросли головним чином через підвищення ставок акцизного податку з початку року, а також зростання роздрібних цін на алкоголь і тютюнові вироби.

5. **Єдиного податку надійшло 3,2 млрд грн (+8,4% р/р).** Зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати на 8,1%, а прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 9,9% (01.01.2026 до 01.01.2025). Від цих величин залежить розмір податку для ФОП II групи та ФОП I групи відповідно. За даними opendatabot, загальна кількість ФОПів у вересні 2026 року була більшою, ніж в аналогічний період минулого року, на 63 976 (у вересні 2026 року – 2 238 908).

6. **Фактичні надходження податку на нерухоме майно збільшилися порівняно з вереснем 2025 року на 34,5% до 1,1 млрд грн.** За 9 місяців цього податку надійшло на 15,6% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Це зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати, яка використовується для розрахунку податку для юридичних осіб і станом на 1 січня 2025 року була на 12,7% вищою, ніж роком раніше.

РИСУНОК 8.

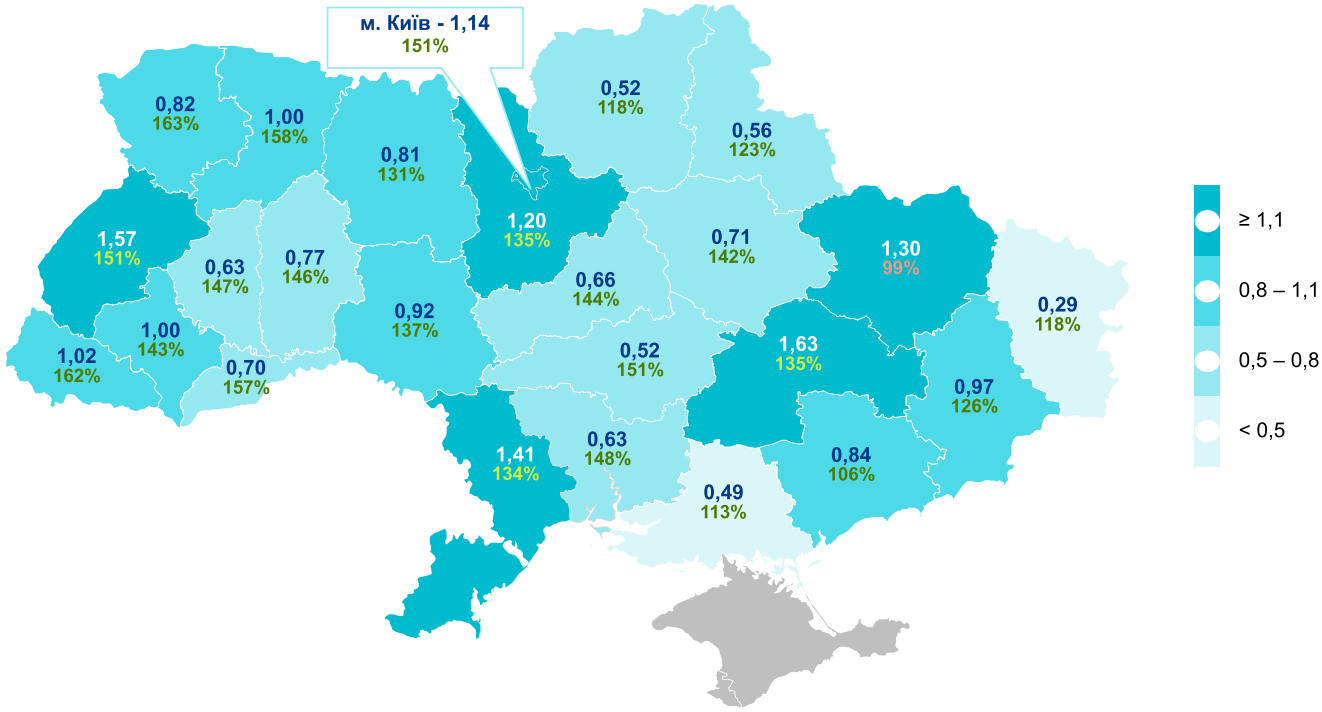
Надходження за основними податками до загального фонду місцевих бюджетів, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України, OpenBudget

РИСУНОК 9.

Надходження міжбюджетних трансфертів у вересні 2026 (млрд грн) та темп їхнього зростання рік до року, %

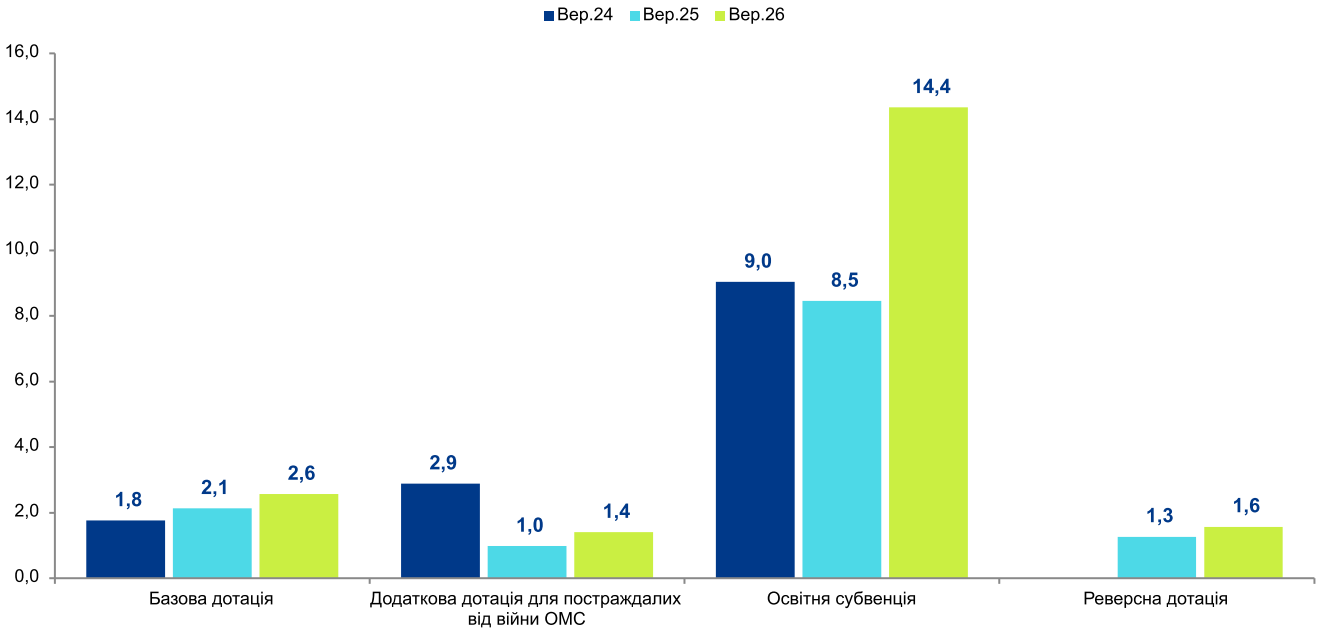

Джерело: Міністерство фінансів України, OpenBudget

7. **У вересні 2026 року Уряд перерахував місцевим бюджетам трансфертів в 3,6 раза більше, ніж за вересень 2025 року, зокрема додаткової дотації для ОМС, що зазнали негативного впливу повномасштабної збройної агресії рф,[4] — на 42,7%, освітньої субвенції — на 69,8%, базової дотації — на 20,5%.** Зростання освітньої субвенції пов'язане з підвищенням заробітної плати педагогам з 1 січня 2026 року на 30% та з 1 вересня 2026 року ще на 20%. Розподілено 1,4 млрд грн додаткової дотації місцевим бюджетам на здійснення повноважень ОМС на територіях, що зазнали негативного впливу агресії рф, що відповідає 100% виконання розпису державного бюджету.

РИСУНОК 10.

Надходження за основними міжбюджетними трансфертами до місцевих бюджетів та вилучення до державного бюджету, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України, OpenBudget

8. **Реверсну дотацію у вересні 2026 року перераховано з 207 місцевих бюджетів** (4 обласних, 73 міських громад, 40 селищних громад, 90 сільських громад) **до державного бюджету на суму 1,6 млрд грн**, що на 23,9% більше, ніж за вересень 2025 року. Базову дотацію в сумі **2,6 млрд грн** у вересні отримали 999 місцевих бюджетів (18 обласних, 231 міських громад, 316 селищних громад, 434 сільських громад).

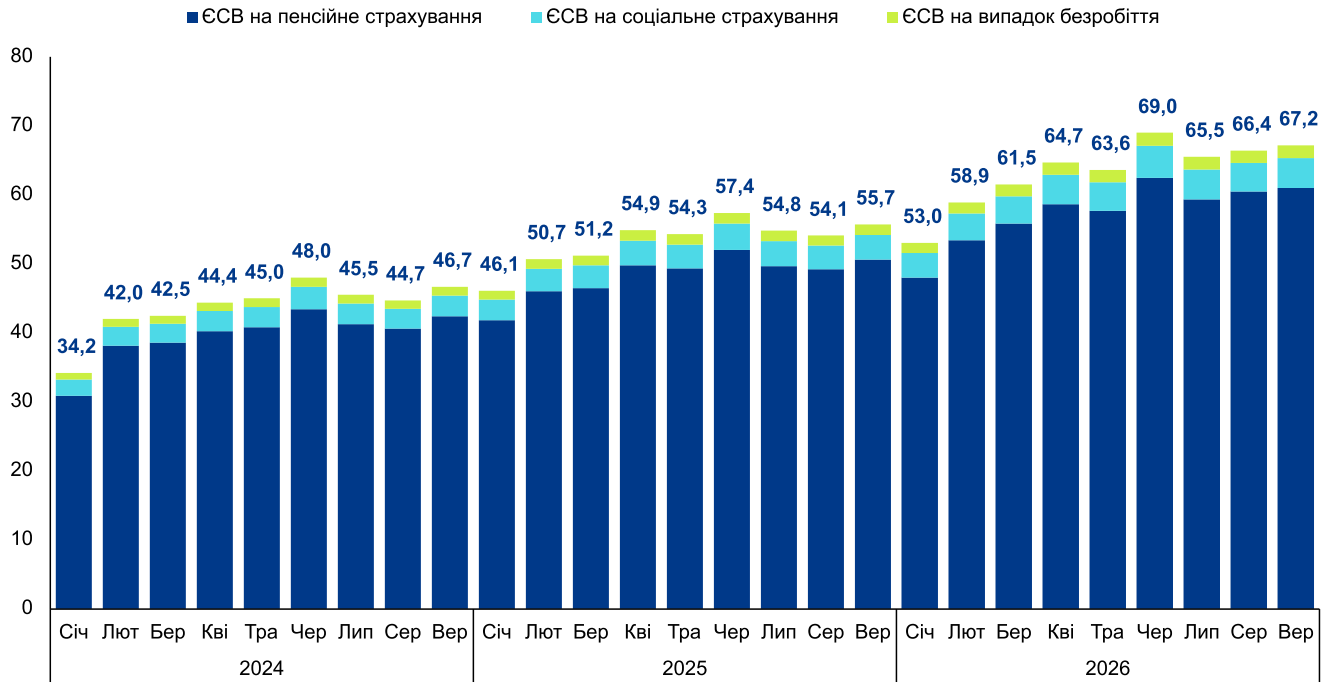
СОЦІАЛЬНІ ФОНДИ

1. **У вересні 2026 року надходження від ЄСВ становили 67,2 млрд грн, що на 20,6% більше порівняно з вереснем 2025 року** (рис. 11). Зростання зумовлене насамперед розширенням бази для нарахування внеску на тлі підвищення заробітних плат. У І півріччі 2026 року середня заробітна плата, з якої сплачується ЄСВ, була на 22,8% вищою, ніж за аналогічний період 2025 року, що пов'язано з дефіцитом робочої сили та підвищенням мінімальної заробітної плати до 8647 грн (+8,1%).

[4] Механізм розподілу додаткової дотації враховує потреби громад на територіях можливих і активних бойових дій, а також інших територій, що зазнали негативного впливу війни. Його мета — зменшити диспропорції у доходах місцевих бюджетів і забезпечити належне фінансування першочергових видатків, насамперед оплати праці працівників бюджетних установ.

РИСУНОК 11.

Динаміка надходжень від ЄСВ та їх розподіл за видами страхування, млрд грн

Джерело: *Пенсійний фонд України*

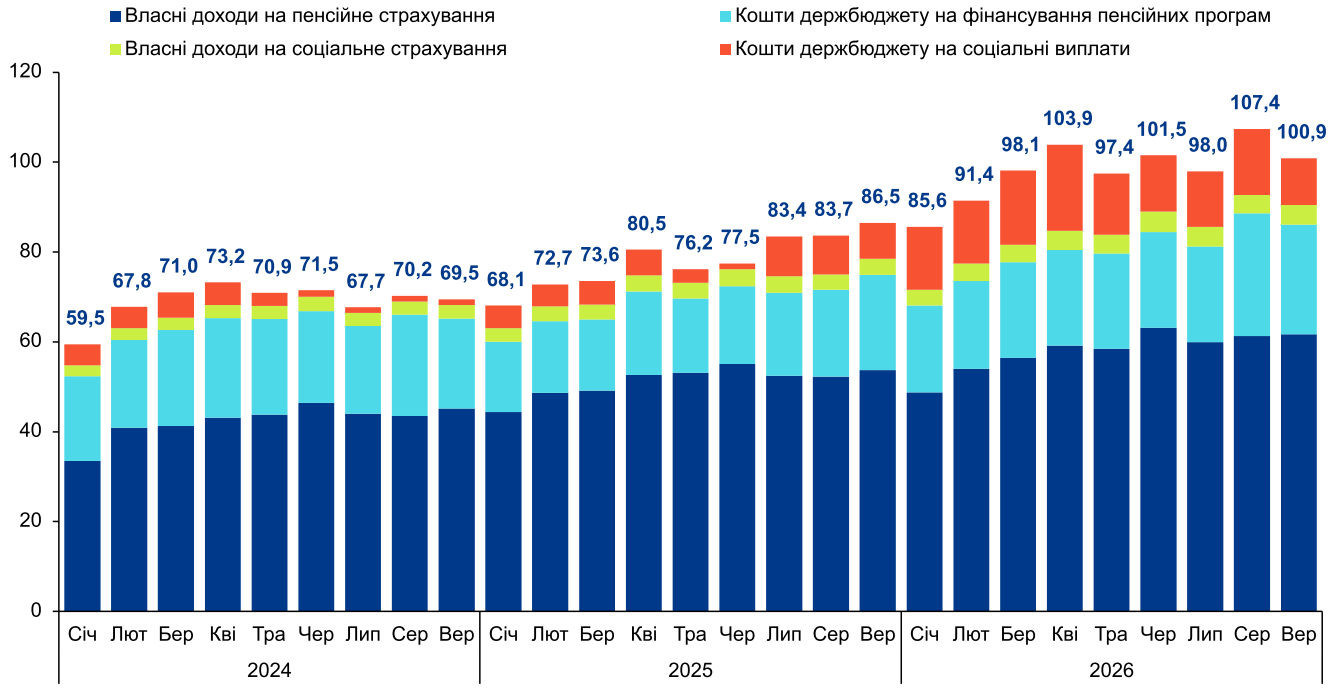
2. **У вересні 2026 року доходи Пенсійного фонду України виросли на 16,6% р/р, до 100,9 млрд грн** (рис. 12). Основним джерелом приросту залишаються власні надходження на пенсійне страхування, які збільшилися на 14,9%, до 61,7 млрд грн, переважно за рахунок ЄСВ. Водночас трансферт із держбюджету на пенсійні програми виріс на 14,7%, до 24,4 млрд грн. Надходження ЄСВ на соціальне страхування також збільшилися на 22,1%, до 4,3 млрд грн.

   Державне фінансування соціальних виплат через ПФУ виросло на 30,7%, до 10,5 млрд грн, зокрема через розширення підтримки сімей з дітьми, соціального захисту осіб з інвалідністю та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. Крім того, розпочалися виплати за програмою «Зимова підтримка» для вразливих домогосподарств на територіях, де ведуться або велися бойові дії. Розмір допомоги становить 19,4 тис. грн на одне домогосподарство. Загальний обсяг фінансування у 2026 році становить 2,25 млрд грн, що відповідає виплатам для 115,9 тис. домогосподарств.

   У вересні 2026 року видатки ПФУ виросли на 11,2% р/р, до 89,9 млрд грн (рис. 13). Основна частина коштів, 74,2 млрд грн, була спрямована на пенсійні виплати, які збільшилися на 10,5% порівняно з вереснем 2025 року, зокрема внаслідок індексації та перерахунку пенсій у 2026 році. Видатки на соціальні виплати виросли на 14,7%, до 10,8 млрд грн. Збільшення пов'язане з розширенням фінансування окремих програм державної соціальної підтримки та зростанням прожиткового мінімуму у 2026 році на 9,2 %. Видатки на соціальне страхування становили 3,3 млрд грн, що на 9,3% більше, ніж у вересні 2025 року. Основну частину страхових виплат на соціальні виплати (не на пенсії) становила оплата лікарняних, на яку у вересні спрямовано 2,0 млрд грн, що на 11,1% більше, ніж у вересні 2025 року.

РИСУНОК 12.

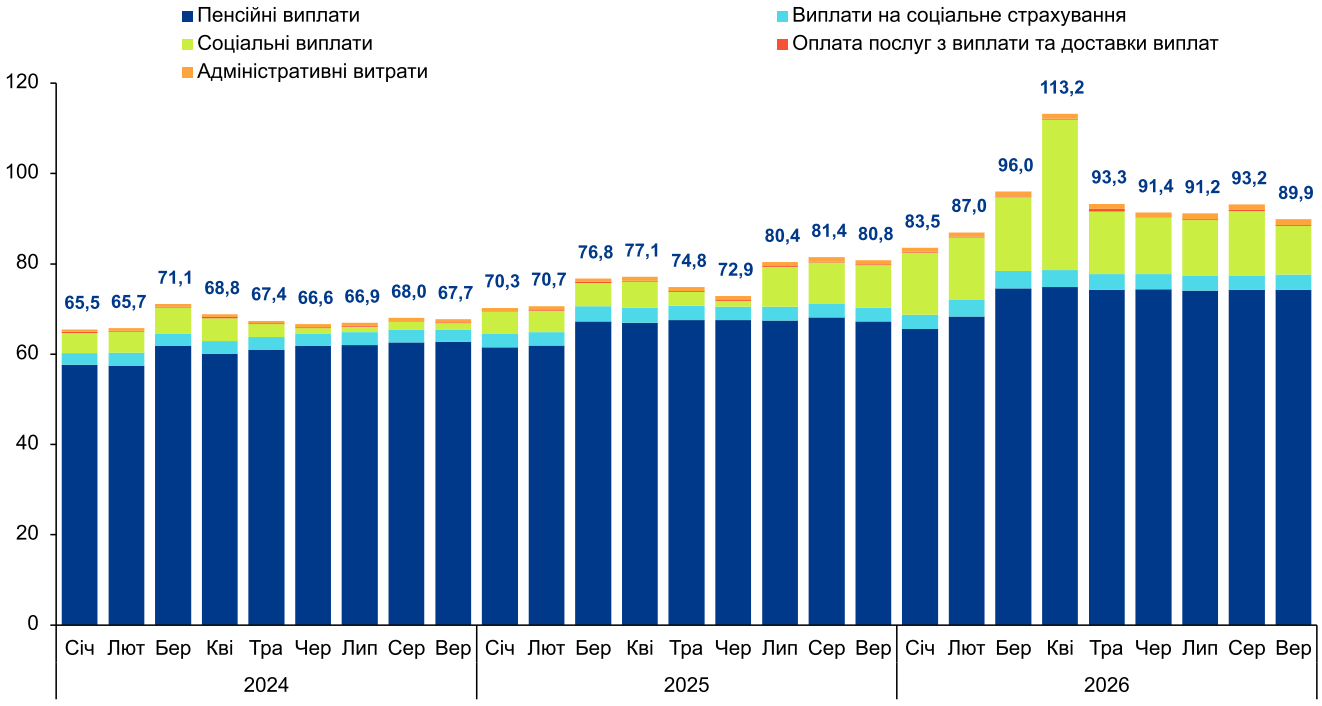
Динаміка та структура доходів Пенсійного фонду України, млрд грн

Джерело: Пенсійний фонд України, розрахунки Центру

РИСУНОК 13.

Динаміка та структура видатків Пенсійного фонду України, млрд грн

Джерело: Пенсійний фонд України, розрахунки Центру

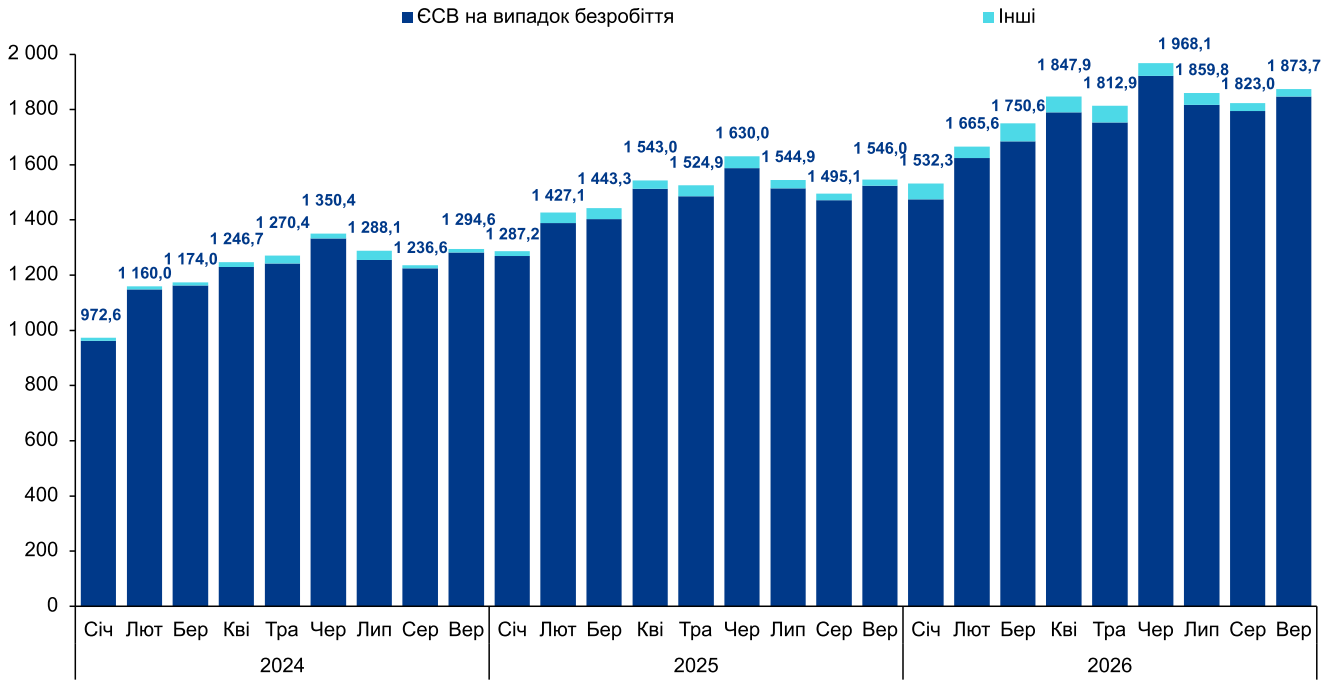
3. **У вересні 2026 року доходи Фонду безробіття виросли на 21,2% р/р, до 1,87 млрд грн** (рис. 14). Основним джерелом надходжень залишався ЄСВ, якого надійшло 1,85 млрд грн, що на 323,6 млн грн більше, ніж у вересні 2025 року. Таким чином, ЄСВ забезпечив 98,6% усіх доходів Фонду безробіття.

Видатки Фонду безробіття у вересні 2026 року збільшилися лише на 2,4% р/р, і становили 1,23 млрд грн (рис. 15). Найбільше виросли видатки на допомогу з безробіття (+10,2%), до 220,7 млн грн, при збільшенні кількості отримувачів лише на 2,1%, до 19,4 тис. осіб. Це пов'язано зі зростанням середнього розміру виплати на 8%, зокрема внаслідок підвищення мінімального та максимального розмірів допомоги на 8,3% та 8,1% відповідно через зростання мінімальної заробітної плати (МЗП) у 2026 році. Видатки на громадські та суспільно корисні роботи виросли на 28,0%, до 121,9 млн грн, одночасно зі збільшенням кількості учасників на 18,1% до 15,0 тис. осіб. Компенсації роботодавцям за працевлаштування безробітних виросли на 84,7%, до 34,3 млн грн, що пов'язано зі зростанням МЗП та збільшенням кількості працевлаштованих на 13,3%. Фінансування мікрогрантів збільшилося на 19,7% через підвищення їхніх розмірів у 2026 році, хоча кількість отримувачів скоротилася на 10%. Водночас видатки на ваучери на навчання скоротилися на 28,3%, до 81,9 млн грн, а кількість їх отримувачів – на 76,7%, до 1 тис. осіб. Це пов'язано зі зміною підходів до програми та спрямуванням ваучерів насамперед на професії, затребувані роботодавцями, і потреби пріоритетних галузей економіки.

Кількість зареєстрованих безробітних дещо скоротилася: станом на 1 жовтня 2026 року послуги Державної служби зайнятості отримували 92,4 тис. осіб, що на 0,4% менше, ніж роком раніше. Скорочення кількості зареєстрованих безробітних відбувається на тлі зменшення доступної робочої сили через мобілізацію та виїзд громадян за кордон, що посилює дефіцит працівників на ринку праці. Водночас за оцінкою НБУ прогнозований рівень безробіття у 2026 році становить 10,2%, що підкреслює важливість збереження доступних можливостей професійного навчання та перенавчання для людей, які шукають роботу.

РИСУНОК 14.

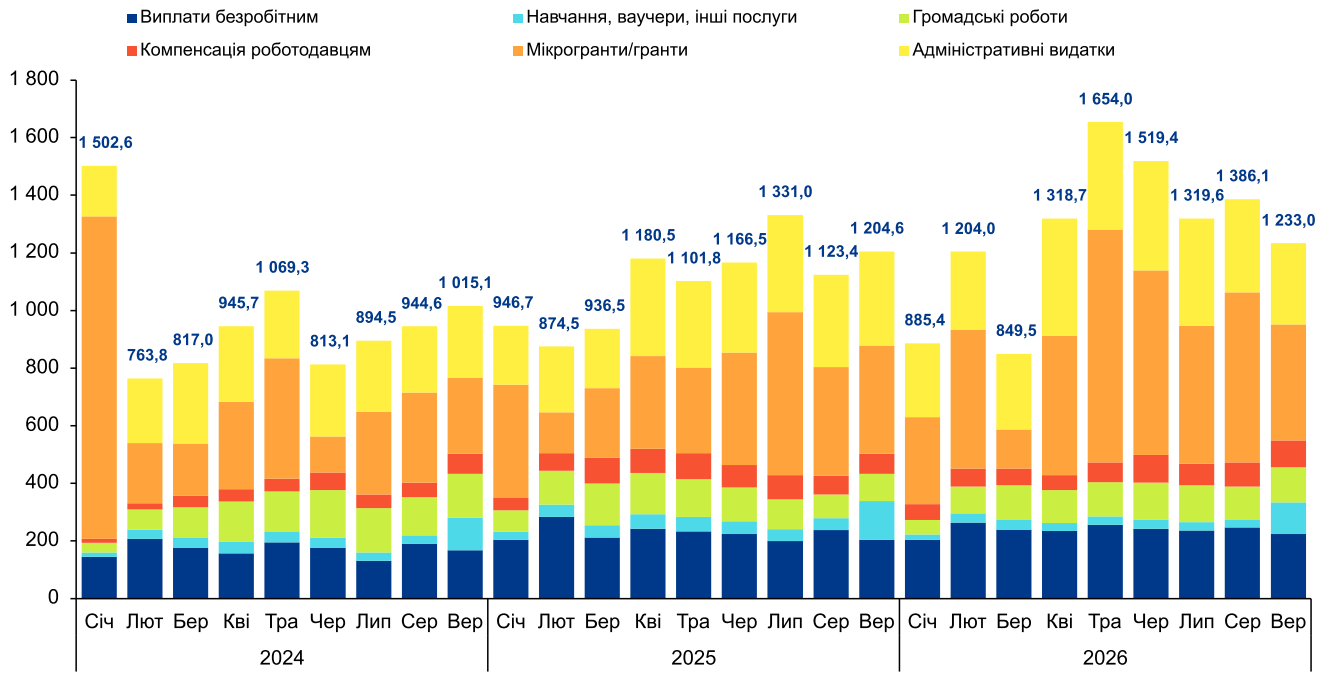
Динаміка та структура доходів Фонду страхування на випадок безробіття, млн грн

Джерело: Державний центр зайнятості України

РИСУНОК 15.

Динаміка та структура видатків Фонду на випадок безробіття, млн грн

Джерело: *Державний центр зайнятості України*

ТАБЛИЦЯ 1.

План та факт виконання державного бюджету (за загальним фондом) у січні-вересні 2026 року*, млрд грн

	Січень		Лютий		Березень		Квітень		Травень		Червень		Липень		Серпень		Вересень		Всього	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Доходи, в т.ч.	***153,5***	***242,0***	***304,1***	***224,8***	***252,1***	***267,7***	***370,3***	***302,6***	***246,9***	***318,7***	***438,3***	***541,8***	***268,2***	***165,8***	***243,4***	***227,8***	***441,8***	***195,9***	***2 718,6***	***2 487,3***
ПДФО	27,2	29,2	30,5	32,2	31,9	33,5	34,1	35,9	34,5	36,7	35,6	37,4	22,8	20,9	21,5	20,2	21,7	20,3	259,6	266,2
Податок на прибуток	2,6	3,3	13,2	13,9	82,7	89,1	1,0	5,9	56,0	68,6	5,5	5,6	4,0	6,8	71,5	72,6	4,5	4,3	241,0	270,0
Рентна плата за користування надрами	3,5	3,8	3,5	5,4	5,3	3,7	3,5	4,4	4,9	2,7	3,9	6,7	4,2	2,7	5,4	6,5	4,4	3,4	38,5	39,2
Акцизний податок	17,6	18,8	25,0	26,3	25,5	29,1	28,4	26,5	27,8	23,0	28,5	28,8	31,9	27,9	32,4	26,8	31,5	24,0	248,5	231,1
«Внутрішній» ПДВ (сальдо)	44,4	34,5	22,6	24,3	28,5	23,0	33,0	30,3	28,3	20,6	29,6	27,2	34,2	30,8	33,5	27,5	34,2	36,9	288,1	255,2
«Імпортний» ПДВ	46,5	40,2	47,5	47,5	57,0	59,9	56,2	57,3	58,6	53,1	60,2	60,2	67,9	59,4	63,6	56,2	69,0	57,2	526,6	491,0
Ввізне і вивізне мито	4,9	4,4	4,6	4,9	5,2	6,0	5,8	5,5	5,6	5,1	5,9	6,0	5,9	6,1	5,7	5,7	5,9	5,9	49,5	49,7
Видатки	***285,2***	***243,8***	***325,6***	***303,4***	***531,0***	***369,1***	***405,3***	***433,1***	***404,6***	***449,3***	***422,2***	***431,5***	***352,8***	***345,9***	***408,0***	***396,0***	***339,7***	***300,0***	***3 474,4***	***3 272,1***
Дефіцит (-) / профіцит (+)*	***-131,1***	***-1,2***	***-20,3***	***-77,4***	***-278,4***	***-100,9***	***-32,7***	***-129,0***	***-155,2***	***-129,7***	***17,1***	***110,7***	***-84,2***	***-179,5***	***-163,4***	***-167,0***	***102,6***	***-103,6****	***-745,6***	***-777,5***
Джерела фінансування дефіциту																				
Чисті запозичення	**194,1**	**11,5**	**-16,2**	**6,1**	**150,9**	**59,4**	***175,5***	***-22,8***	***-12,9***	***-22,7***	***197,1***	***165,7***	***6,0***	***75,1***	***-12,4***	***-18,9***	***90,5***	***24,9***	***772,5***	***278,4***
Запозичення	224,6	61,5	42,3	64,3	183,0	91,1	226,8	27,5	26,0	16,3	257,8	225,6	52,9	121,7	43,0	36,8	153,4	72,5,	1 229,7	717,2
Погашення	-50,5	-49,9	-58,5	-58,2	-32,1	-31,6	-51,3	-50,3	-38,9	-39,0	-60,7	-59,8	-46,9	-46,6	-55,4	-55,7	-62,9	-47,6	-457,2	-438,8

* дані скориговано через уточнення показників Міністерством фінансів
** розмір дефіциту не дорівнює арифметичній різниці між доходами та видатками, оскільки на розмір дефіциту додатково впливає обсяг надання кредитів з державного бюджету, та їх повернення
*** розрахунок Центру

Джерело: *Міністерство фінансів України, розрахунки Центру*

ТАБЛИЦЯ 2.

Основні показники фінансування державного бюджету, млрд грн

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень
Всього надійшло млрд грн, у тому числі:	61,5	64,3	91,1	27,5	16,3	225,6	121,7	36,8	72,5
у % до плану (за весь період)	*25,1*	*152,1*	*49,8*	*12,1*	*62,5*	*87,5*	*230,4*	*85,5*	*47,3*
Від розміщення ОВДП, млрд грн, у тому числі:	61,5	64,3	25,1	25,5	16,0	38,0	69,0	32,6	30,1
у гривнях, млрд грн	*61,5*	*50,9*	*22,9*	*10,8*	*11,6*	*38,0*	*48,5*	*32,6*	*30,1*
у іноземній валюті у перерахунку в млрд грн (млн дол. США + млн євро)	–	*13,4 ($200,8 і €92)*	*2,2 ($50,5)*	*14,7 ($100,2 і €202,9)*	*4,4 ($100,4)*	–	*20,5 (€401,8)*	–	–
Із зовнішніх джерел, млрд грн	0,0	0,0	65,9	2,0	0,3	187,5	52,8	4,2	42,4
Платежі з погашення державного боргу, млрд грн	49,9	58,2	31,6	50,3	39,0	59,8	46,6	55,7	47,6
у % до плану за весь період	*98,8*	*99,4*	*98,5*	*98,2*	*100,2*	*98,6*	*99,5*	*100,5*	*75,7*
Платежі з обслуговування, млрд грн	20,8	28,6	15,6	38,2	40,6	40,6	16,3	49,8	25,2
у % до плану за весь період	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*100,0*	*98,8*	*97,2*	*110,6*	*92,9*	*98,6*

Джерело: *Міністерство фінансів України, розрахунки Центру*

ТАБЛИЦЯ 3.

Зовнішні джерела залучення фінансових ресурсів* за січень-вересень 2026 року

Джерела	Обсяг, млрд грн (млн дол. США; млн євро)
Ukraine Facility	126,13 (€2440)
МВФ	96,14 ($2190)
Фінансування в рамках Проєкту «Проєкт у сфері соціального захисту задля охоплення, стійкості, інновацій та трансформації» (SPIRIT) (МБРР)	26,8 ($596,5)
Фінансування в рамках Проєкту «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління» (МБРР)	49,5 ($1050)
Фінансування в рамках Проєкту «Перша позика на політику розвитку робочих місць та зростання приватного сектору в Україні» (МБРР)	44,6 ($1000)
Фінансування в рамках Програми «Трансформація охорони здоров'я шляхом реформи та інвестицій» (THRIVE) (МБРР)	5,0 ($111,5)
Фінансування в рамках Програми «Підвищення доступності та стійкості освіти в умовах кризи в Україні» (LEARN) (МБРР)	2,7 ($60)
Фінансування в рамках Програми «Підтримка відбудови шляхом розумного фіскального управління» (SURGE) (МБРР/МАР(МБРР))	2,26 ($52,65)
Фінансування в рамках Проєкту «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя» (Heal Ukraine) (БРРЄ)	1,48 (€28,5)

*за винятком грантів

Джерело: *Міністерство фінансів України*